-Η Φλαντρώ του Παντελή Χορν από το Θέατρο τση Ζάκυθος στο θέατρο Αθηνών-

Φλαντρώ: Η τραγωδία του Πόθου

Ο Παντελής Χορν στο τέλος της ζωής του είχε το πικρό αίσθημα ότι η πορεία του στην δραματουργία υπήρξε αποτυχημένη. Η αποδοχή αυτής της «πραγματικότητας» τον οδήγησε και στον βεβιασμένο τερματισμό της. Σήμερα, σχεδόν εβδομήντα χρόνια αργότερα, η σκηνική του παρουσία έρχεται να αποδείξει πως ο διορατικός συγγραφέας υπήρξε αυστηρότατος κριτής του εαυτού του και δεν μπόρεσε να εκτιμήσει το μέγεθος της προσφοράς του στο νεοελληνικό θέατρο.

Το έργο του, άμεσα συνδεδεμένο με την ανθρώπινη ύπαρξη, με ήρωες αριστοτεχνικά σμιλευμένους και απόλυτα ψυχογραφημένους, με γλώσσα τόσο ζωντανή σα να γράφτηκε σήμερα, ξεπερνά τα όρια του χρόνου που το οδήγησαν πρόσκαιρα στην λήθη και επιστρέφει το ίδιο έντονο και καταγγελτικό όσο την εποχή που γράφτηκε.

Πέρα από το αριστοτεχνικό, και κλασικό πια, *Φυντανάκι*, την σχεδόν νατουραλιστική αποτύπωση της τότε αλλά και της επερχόμενης πραγματικότητας ή από το περισσότερο ανάλαφρο, *Μελτεμάκι*, στο σύνολο του έργου του Παντελή Χορν περιλαμβάνονται έργα ετερόκλητων ειδών και επιρροών. Κωμωδία ηθών, αισθηματική κομεντί, σάτιρα, επιδράσεις του Ίψεν και του συμβολισμού, του νατουραλισμού, του ψυχολογικού δράματος.

Η *Φλαντρώ* χαρακτηρίζεται ως τραγωδία του πάθους. Έργο ορμητικό, κουβαλά τις καταβολές της παράδοσης και του τόπου δημιουργίας του. Το πάθος ορίζει τις μοίρες και οδηγεί την Φλαντρώ στην καταστροφή του ίδιου της του σπιτιού, κατά το παράδειγμα μίας άλλης προγόνου της. Δράση πυκνή, σφιχτή δομή, δραματικές συγκρούσεις, εντάσεις και κορυφώσεις, ήρωες που κουβαλάνε το παρελθόν και τις πράξεις τους, πράξεις που γυρεύουν εκδίκηση.

Ο μύθος είναι απλός: Η Φλαντρω είναι γυναίκα από καλή γενιά και με μεγάλη περιουσία, χήρα δύο φορές, με μία κόρη από κάθε γάμο. Μάνα και κόρες περιστρέφονται γύρω από τον ίδιο άντρα. Τον καρδιοκατακτητή Νότη που τον καταδιώκει όλο το χωριό αφού για χάρη του μία κοπέλα οδηγήθηκε στην αυτοκτονία. Όταν όλες οι ελπίδες της Φλαντρώ για ανταπόκριση στον έρωτα της θα γκρεμιστούν θα τον παραδώσει στους κυνηγούς του χωρίς λύπηση, αδιαφορώντας για την Μυρτώ που τον αγαπά και την αγαπά. Εάν δεν μπορεί να τον έχει αυτή δεν θα τον έχει καμία.

Η Φλαντρώ υψώνεται σε σύμβολο του πάθους. Είναι το σύμβολο της γυναίκας που στερείται, που δοκιμάζεται, που συνεχίζει να επιθυμεί γιατί είναι ζωντανή. Η Τζένη Ρουσσέα έφερε στην επιφάνεια την σκληρότητα της ηρωίδας, αλλά και το πάθος, τον πόθο που αναδεύει τα σωθικά της, την δίψα της για έρωτα που κατευθύνει τις πράξεις και την μοίρα της. Στο πλάι της η δυναμική Μυρτώ της Άννας Κουτσαφτίκη. Η Μυρτώ αγωνίζεται για να πάρει αυτό που δικαιούται από τη ζωή. Βλέπει τον κίνδυνο και παλεύει. Η Χρύσω της Μαρίας Καλλιμάνης είναι μια ευαίσθητη, καλοσυνάτη ύπαρξη που δε μπορεί να διακρίνει την αλήθεια. Πιστεύει όσα της λένε, υπακούει και αγαπά. Όσο για την ψυχοκόρη τη Γαρουφαλιά, της Καλλιρόης Μυριαγκού, έχει μόνη της παρηγοριά το κρασί. Μια δυστυχισμένη μοναχική ύπαρξη που στέκεται να δει την καταστροφή. Ο Νότης Σερδάρης του Λεωνίδα Κακούρη, γεμάτος πάθος και γοητεία, υποτάσσεται από τον έρωτα για την Μυρτώ και από την ανάγκη μπροστά στην Φλαντρώ. Οι ρόλοι αντιστρέφονται. Ο κυνηγός κυνηγιέται. Ο θύτης γίνεται θύμα και θυσιάζεται.

Η σκηνοθεσία του Βασίλη Νικολαΐδη ακολούθησε σοφά τις υπαγορεύσεις του κειμένου. Άφησε το έργο να αναπνεύσει, να παρασύρει τους ήρωες του, να δώσει το ρυθμό και να οδηγήσει στην ένταση και την κορύφωση. Ο ίδιος βέβαια δίδαξε τους ηθοποιούς του με προσοχή, ανέλυσε τις πράξεις και τα κίνητρα τους, δεν άφησε στην τύχη απολύτως τίποτα. Το αποτέλεσμα για ακόμη μια φορά τον δικαιώνει.

ΕΙΡΗΝΗ ΜΟΥΝΤΡΑΚΗ

Περιοδικό ΑΝΤΙ, τεύχος 786, Παρασκευή 18 Απριλίου 2003